

Motion till riksdagen 2013/14:A319

av Jennie Nilsson (S)

Avveckla fas 3

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avveckling av fas 3.

Motivering

Regeringen införde 2007 jobb- och utvecklingsgarantin, dit Arbetsförmedlingen hänvisar personer som förbrukat sin arbetslöshetsersättning, alternativt varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen i minst 18 månader. Efter den första inledande fasen, med kartläggning, jobbsökaraktiviteter och coachning, följer fas 2 med arbetspraktik, arbetsträning och förstärkt arbetsträning. Efter 450 dagar hänvisas den arbetslöse till fas 3, som innefattar sysselsättning hos anordnare. Arbetsuppgifterna ska bestå av arbetsuppgifter som annars inte skulle utföras, eller av arbetsuppgifter som är kvalitetshöjande. Anordningen sker hos privata eller offentliga arbetsgivare, sociala företag och ideella organisationer.

Idag är antalet deltagare i fas 3 omkring 34 000 i Sverige, varmed åtgärden är den tredje största arbetsgivaren i landet. Enligt Arbetsförmedlingen beräknas fas 3 fortsätta växa under 2012–2015. Detta är en utveckling som också bekräftas av Arbetsförmedlingens månadsstatistik. I Arbetsförmedlingens prognos för utbetalningar 2012–2016 beräknas deltagarna i fas 3 nå ett högsta antal med 37 400 hösten 2015. Jämfört med 2012 års nivå innebär det en ökning med 22 procent.

Sedan de första arbetslösa började anvisas till fas 3 i mars 2009 har kritiken mot den varit hård. De arbetslösa får minimal ekonomisk ersättning och är beroende av försörjningsstöd för sin överlevnad. Åtgärden leder bara till jobb eller studier för 15 procent av deltagarna, vilket är ett mycket svagt resultat. Det blir allt tydligare att fas 3 inte bara tränger undan ordinarie arbeten, utan också andra subventionerade anställningar som är bättre för den arbets-

Fel! Okänt namn på

löse, men inte ger arbetsgivaren lika generös ersättning. fas 3 uppfattas också av deltagarna som meningslös. Utformningen av programmet och otillräckliga kontroller har gjort att oseriösa anordnare har hittat en guldgruva i bidragen från staten. Om Arbetsförmedlingens prognos slår in om 37 500 fas 3-deltagare 2015, kommer 8, 4 miljoner kronor utbetalas till anordnare i Sverige – varje dag.

Nu måste de fyrkantiga strukturer och tidsramar som idag styr fas 3 och övriga delar i jobb- och utvecklingsgarantin ersättas med åtgärder som är mer anpassade efter individens behov, vare sig det handlar om utbildning eller arbetspraktik. Rätt person ska hamna i rätt program utifrån sina förutsättningar. Deltagare som befinner sig i fas 3 bör beredas plats inom andra arbetsmarknadspolitiska program. Lönebidrag och särskilt anställningsstöd är exempel på åtgärder som ger ett bra stöd åt personer med långa arbetslöshetstider. Regeringen bör också återinföra möjligheten att få en subventionerad sysselsättning inom offentligt finansierad verksamhet, såsom ”plusjobb”. Dessa var inriktade mot att förbättra offentlig service, men framför allt att stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer som varit arbetslösa under minst två år. För att personer som varit arbetslösa en längre tid ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden krävs ofta en förstärkning av individens grundläggande kunskaper. När branscher krymper och människor förlorar sitt arbete, måste de erbjudas möjligheten till omskolning som kan föra personer från ett jobb till ett annat.

Riksdagen beslutade i maj 2011 att anvisningarna till fas 3 skulle stoppas i juni 2011, istället fortsätter deltagarna i fas 3 att öka. Det är dags att regeringen omgående stoppar anvisningarna till fas 3 och ersätter det med åtgärder som stärker den arbetslöses ställning på arbetsmarknaden.

Stockholm den 20 september 2013

Jennie Nilsson (S)